12.2.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

TAKSISÄÄNTELYN KORJAUSPAKETTI

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan käsiteltävänä on taksisääntelyn korjauspaketti (HE 176/2020). Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry *(jäljempänä MaRa)* on antanut asiasta lausunnon liikenne- ja viestintävaliokunnalle 28.10.2020. MaRa on lausunnossaan pitänyt erittäin kannatettavana, että koti- ja matkailupalveluyritysten palvelukokonaisuuteen sisältyvään kuljetustoimintaan ei vaadittaisi jatkossa taksiliikennelupaa. Sääntely palautuisi tältä osin siihen mikä tilanne oli vanhan taksiliikennelain aikana.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on 21.1.20201 antamassaan lausunnossa (PeVL 45/2020) todennut, että hallituksen esitykseen (HE 176/2020) sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lainsäätämisjärjestyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 25 §:n 4 momentista tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon. Kyseinen pykälä koskee taksikuljettajan ajoluvan myöntämistä.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt MaRalta lausuntoa perustuslakivaliokunnan lausunnosta. MaRa lausuu kunnioittavasti seuraavan.

1. Taksinkuljettajan ajolupaa koskevan sääntelyn täsmentäminen (25 § 4 momentti)

Perustuslakivaliokunta toteaa ehdotukseen sisältyvän 25 §:n 4 momentin osalta, että sääntely muodostuu ennen muuta sääntelyn ehdottomuuden ja myös siinä säädetyn varsin pitkän määräajan vuoksi perusoikeuksien rajoittamisen oikeasuhtaisuusvaatimuksen kannalta ongelmalliseksi. Sääntelyä tulee muuttaa vähemmän ehdottomaksi sellaisten sakolla rangaistavien tekojen osalta, jotka eivät osoita henkilön olevan ilmeisen sopimaton toimimaan taksinkuljettajana.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa (KHO 2018:85) on arvioitu sitä, että onko ajo-oikeudetta ajoon syyllistyminen voinut olla ehdoton este taksinkuljettajan ajoluvan saamiselle. Käsiteltävässä tapauksessa henkilö oli henkilöauton ja pakettiauton kuljettamiseen oikeuttavalla ajokortilla erehdyksessä ajanut viiden kilometrin matkan autoa, joka oli rekisteröity kevytkuorma-autoksi. Hänet oli tämän johdosta tuomittu sakkorangaistukseen ja määrätty ajokieltoon. Trafi ei sakkorangaistuksen perusteella myöntänyt hänelle taksinkuljettajan ajolupaa. KHO piti sääntelyä perustuslain vastaisena. KHO totesi perusteluissaan muun muassa, että lain esitöistä ei ilmene, miksi kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta on tässä yhteydessä rinnastettu törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen, rattijuopumukseen ja törkeään rattijuopumukseen.

Oikeusministeriö on lausunnossaan eduskunnan perustuslakivaliokunnalle todennut, että liikennepalvelulain 25 §:n 4 momentin karenssiaikaa koskeva muutosesitys ei vaikuttaisi poistavan korkeimman hallinto-oikeuden yksittäisessä ajoluvan myöntämistä koskeneessa tapauksessa (KHO 2018:85) havaitsemaa ilmeistä ristiriitaa perustuslain elinkeinovapauden kanssa.

Kulkuneuvon oikeudetta kuljettamista koskeva tunnusmerkistö voi kattaa lieviä ja erehdyksessä tehtyjä tekoja. Toisaalta kulkuneuvon oikeudetta kuljettamiseen tunnusmerkistöön sisältyy myös vakavampia tekomuotoja. Oikeusministeriön lausunnossa perustuslakivaliokunnalle mainitaan esimerkkinä poliisin asettaman ajokiellon rikkominen. Oikeusministeriön lausunnossa todetaan, että luvan myöntämisprosessissa olisi jälkikäteen hyvin vaikea arvioida sakkorekisteristä ilmenevän ajo-oikeudetta ajamisen törkeysastetta.

MaRa toteaa, että liikenne- ja viestintävirastolla on taksinkuljettajan ajolupia käsitellessään oikeus saada tieto rikosrekisteristä tai sakkorekisteristä. Jos taksinkuljettajan ajoluvan hakijan sakkorekisteristä ilmenee karenssiaikana tapahtunut yksi tai useampi ajo-oikeudetta ajo, asiaa voidaan selvittää hallintolain mukaisesti. Sakkorekisteristä ilmenevien tietojen perusteella liikenne- ja viestintävirasto voi lähettää hakijalla selvityspyynnön, jossa hakijaa pyydetään toimittamaan sakkotekoa koskeva poliisin antama sakkomääräys, syyttäjän antama rangaistusmääräys tai tuomioistuimen päätös, jos liikenne- ja viestintävirasto ei saa näitä asiakirjoja viran puolesta. Hakijalle varataan samalla mahdollisuus samalla esittää näkemyksensä asiasta.

Sakkomääräyksestä ja rangaistusmääräyksestä selviää muun muassa rikkomuksen tekoaika ja -paikka, rikkomuksen laatu sekä muut rikkomuksen kuvaamiseksi tarpeelliset tiedot (laki sakon ja rikesakon määräämisestä 8 ja 9 §). Tuomioistuimen päätöksestä käy myös yksityiskohtaisesti selville millaisesta syyksi luetusta teosta on ollut kysymys.

MaRan näkemyksen mukaan perustuslakivaliokunnan 25 §:n 4 momenttia koskeva huomautus otettaisiin asianmukaisesti huomioon, jos säännöstä muutettaisiin niin, että syyllistyminen kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta karenssiaikana olisi peruste jättää taksinkuljettajan ajolupa myöntämättä, jos teko osoittaa henkilön olevan ilmeisen sopimaton toimimaan taksinkuljettajana.

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Kai Massa
lakimies, varatuomari

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongresseja, messuja ja tapahtuma-alan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.